

Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen valitus Vapo Oy:n Muljunaavan turvetuotantoalueen ympäristö- ja vesitalousluvan nro 25/06/1 muuttamisesta ja jälkihoitotoimenpiteiden vahvistamisesta lohkoille 1-6 sekä 12 ja 13, Kemijärvi (Lupapäätös Dnro PSAVI/1375/2017, 18.2.2021)

Valittaja

Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveysyön kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunta.

Kauppakuja 2 A 1

98800 Savukoski

ymparistonsuojelu@pelsavu.fi

Yhteyshenkilö

Paula Tarkka

040 520 3162

paula.tarkka@pelsavu.fi

Päätös (Osa aluehallintoviraston päätöksestä)

Aluehallintovirasto vahvistaa Muljunaavan turvetuotantoalueen lohkojen 1–6 sekä 12 ja 13 turvetuotannon lopettamiseen liittyvät jäljempänä ilmenevät jälkihoitotoimet ja antaa niitä koskien lupamääräykset 18, 19 ja 20.

Muutosvaatimus

Turvetuotantoalueen lohkojen 1–6 sekä 12 ja 13 turvetuotannon lopettamiseen liittyviin jälkihoitotoimiin tulee lisätä seuraava lupamääräys:

Kokooja-, sarka-, eristys-, reuna- ja muiden ojien sekä sammutusvesialtaiden ja muiden kaivantojen sivut tulee luiskata kokonaisuudessaan osana jälkihoitotoimenpiteitä siten että niistä ei muodostu vaaraa eikä haittaa ihmisille ja ympäristölle. Luiskien kaltevuutena tulee olla maatumattomalla turpeella 1:1,5, maatumattomalla turpeella ja savella 1:2,0 ja kivennäismailla 1:2,25 tai loivempia.

Jälkihoitotoimenpiteet ojien ja kaivantojen osalta voidaan todeta tehdyksi vasta valvontaviranomaisen tarkastettua toimenpiteet.

Perusteet muutosvaatimukselle

Ympäristönsuojelulain 52.1 §:n mukaisesti (y)mpäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista.

Ympäristönsuojelulain 52.3 §:n mukaisesti (l)upamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. ... Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon ... varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Jälkihoitotoimet koskevat toiminnan lopettamista. Ympäristönsuojelulain 94.3 §:n mukaisesti (j)os ympäristölupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamisen varalta, lupaviranomaisen on annettava tätä tarkoittavat määräykset.

Jälkihoitotoimenpiteillä alueelta poistetaan ympäristöluvan mukaiset velvollisuudet. Jälkihoitotoimenpiteet tulee suorittaa siten että alueelle ei jää ympäristöluvanvaraisesta toiminnasta johtuvia muusta ympäristöstä poikkeavia onnettomuusriskejä tai vaaraa tai haittaa ympäristölle tai sen käytölle.

Voimassa olevan ympäristön lupamääräys 6 kuuluu seuraavasti:

6. Kokoojajojen ja sarkajojen yläpää on luiskattava pituussuunnassa vähintään kaltevuuteen 1:1,5 ojiin joutuvien porojen pois pääsyn helpottamiseksi. Vastaavanlaiset luiskat on tehtävä 300 – 400 metrin välein niiden eristys-, reuna- ja kokoojajojen sivuluiskiin sekä sammutusvesialtaiden ja muiden kaivantojen yhdelle sivulle siltä osin kuin niiden luiskat ovat kaltevuutta 1:1,5 jyrkempiä. Toimenpiteitä ei kuitenkaan tarvitse tehdä, mikäli luvan saaja sopii asian muutoin asianomaisen paliskunnan kanssa.

Voimassa oleva ympäristölupa sallii ojiin ja kaivantoihin jyrkätkin reunat. Jyrkkiä reunoja ei tule jättää alueelle niiden aiheuttaman vaaran ja haitan vuoksi.

Suomessa on tapahtunut ainakin yksi ihmisen hukkumiseen johtanut onnettomuus käytöstä poistetulla turvetuotantoalueella. Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole tarkempia tietoja tapahtumasta, vaan on lehtitietojen varassa. Siikajokilaakso -sanomalehden 21.04.2020 julkaistun uutisen (luettu 8.3.2021 lehden internetsivulta) mukaan:

Hangasnevan uuden virkistysalueen läheisyydessä Paavolassa sattui sunnuntai-illan ja maanantaiaamun välillä onnettomuus, joka vaati keski-ikäisen paavolalaisnaisen hengen. Nainen löytyi maanantaiaamuna entisen turvesuon kanavasta hukkuneena. Siikajokilaakson saamien tietojen mukaan nainen oli ollut alueella ulkoilemassa. Lenkille hän oli lähtenyt jo edellisenä iltana. Naista etsittiin ensiksi läpi yön, mutta tulosta tuli vasta seuraavana päivänä, kun poliisikoira paikansi hänet onnettomuuspaikalta.

*– Saimme sunnuntai-iltana kello 22 ilmoituksen kadonneesta henkilöstä, joka löytyi maanantaiaamuna hukkuneena Hangasnevalle olevasta kanavasta. Tapaukseen ei liity rikosta ja asia etenee kuolemansyyn tutkintana, rikoskomisario **Hannu Mensonen** Oulun poliisilaitoksen Raahen poliisiasemalta kertoo.*

Mensosen mukaan alue on yleisesti varsin käytetty ulkoilualue. Onnettomuuspaikan lähistölle on rakennettu uutta retkeilyreitistöä, mutta kanava ei sijaitse ulkoilureitin välittömässä läheisyydessä.

– Kanava oli aika syvä ja se vaikutti ihmisten kaivamalta. Tässä kohtaa poliisilla ei ole asiasta muuta tiedotettavaa, Mensonen toteaa.

Yleisesti ottaen ihmiset osaavat varoa turvetuotantoalueilla olevia kaivantoja. Alueen poistuttua turvetuotannosta alueella olevia riskejä ei enää tiedosteta yhtä hyvin. Jos/kun alueen kunnossapidosta luovutaan, niin ilman vaatimuksen mukaista luiskaamisvelvollisuutta todennäköisesti myös riskit porojen hukkumiselle kasvavat.

Jyrkät ojien ja kaivantojen reunat eivät pääse kasvittumaan, jolloin ne sortuvat ja syöpyvät muita ojia helpommin. Lohkojen laskeutusaltaat ja pintavalutus kentät on tarkoitus poistaa käytöstä, jolloin ojiin päätyneet kiintoaines pääsisi haittaamaan alavirran puoleista maankuivatusta sekä kuormittaisi vesistöjä. Vaatimuk-

sen mukaisilla luiskauksilla vähennettäisiin luvan mukaisen toiminnan aiheuttamaa haittaa omaisuuden käytölle ja ympäristölle.

Esitetyt luiskien kaltevuudet ovat Ympäristöhallinnon ohjeen 4/2015 *Maankuivatuksen ja kastelun suunnittelu* (Lasse Järvenpää ja Mika Savolainen (toim.)) taulukon 7 mukaiset suositeltavat luiskien kaltevuudet. Ennalta arvioiden yleisten suositusten mukaisilla luiskien kaltevuuksilla ehkäistäisiin ihmisille ja eläimille muodostuvaa vaaraa. Samalla vähennettäisiin luiskien sortumisesta ja syöpymisestä aiheutuvasta kiintoainekuormitusta muodostuvaa haittaa omaisuuden käytölle ja ympäristölle.

Valitusoikeus

Ympäristönsuojelulain 191.1 §:n kohdan 4 mukaisesti ympäristölupapäätöksen valitusoikeus on toiminnan sijaintikunnan ympäristönsuojeluviranomaisella.